

سازمان دامپزشکی کشور

آشنایی با بهداشت دام و جایگاه

اداره کل دامپزشکی جنوب کرمان

جایگاه تمیز و بهداشتی و سالم، نشانه مدیریت خوب و هوشمندانه‌ی دامدار است.

راه‌های رسیدن به بهداشت دام :

طراحی دامداری امن و مناسب :

- ❖ دامداری نباید در مسیر رودخانه و مناطق سیل خیز و در مسیر بادهای فصلی ساخته شود.
- ❖ جهت دامداری طوری انتخاب شود که حداکثر نور آفتاب به آن بتابد.
- ❖ به منظور جلوگیری از ورود حیوانات و کنترل آن‌ها ضرورت دارد در اطراف تأسیسات دامداری حصارکشی مناسب و بلند صورت گیرد.
- ❖ ورودی دامداری بایستی حوضچه‌ی ضد عفونی داشته باشد، همیشه از مواد ضد عفونی مناسب و مؤثر پر باشد.
- ❖ محل پرورش دام از منازل مسکونی فاصله داشته باشد.
- ❖ دیوارها تا ارتفاع ۲-۱/۵ متری سیمانی شوند و کف جایگاه بتونی باشد و کانال‌های کم عمقی برای عبور ادرار و ترشحات ایجاد شود.
- ❖ کف جایگاه به صورت دائم خشک نگه داشته شود.
- ❖ کود روزانه جمع آوری و آهک پاشی شود.
- ❖ آب آبشخورها حداقل هفته‌ای یک بار خالی و آبشخور با برس تمیز گردد.
- ❖ عدم تردد به دامداری‌های آلوده و میادین خرید و فروش دام و قرنطینه کردن دام‌های تازه وارد رعایت شود.
- ❖ ضد عفونی ابزار و وسایل و خودروهای حمل دام و علوفه آن‌ها قبل از ورود به دامداری انجام شود.
- ❖ دفن بهداشتی دام‌های تلف شده در محل دامداری یا سوزاندن در کوره‌ی لاشه سوز صورت گیرد.

تهیه دام و علوفه از محل‌های غیر آلوده :

- ❖ در تهیه و خرید دام بایستی دقت شود چرا که اگر دام از مناطق آلوده به بیماری‌های واگیر خریداری شود دامدار به دست خود بیماری را وارد دامداری و منطقه کرده است. در این مورد بایستی با هماهنگی دامپزشکی محل و با مجوز بهداشتی، دام از محلی که بیماری وجود ندارد تهیه شود.
- ❖ دام خریداری شده بایستی ۲۱ روز در قرنطینه نگهداری شود و توسط دامپزشک معاینات و معالجات لازم و واکسیناسیون مورد نیاز انجام شود، و در صورتی که در این مدت دام نشانه‌ای از بیماری را نشان نداد در کنار سایر دام‌های هم سن قرار گیرد.
- ❖ علوفه و غذای دام بایستی از محلی مناسب، شناخته شده و غیر آلوده، تهیه شود. از خرید علوفه کپک زده و سمپاشی شده خودداری گردد.
- ❖ آب آشامیدنی و مورد مصرف دامداری بایستی از نظر آلودگی و میزان سختی و یا سنگینی، مرتب آزمایش شود تا مناسب آشامیدن باشد.

رفع آلودگی ها ، شستشو ، ضدعفونی و سمپاشی:

❖ کود، فضولات و ضایعات محیط مناسبی برای رشد عوامل بیماریزا و ماندگار شدن آلودگی هستند. جمع آوری مرتب و منظم و حمل کود و فضولات و تلفات به خارج دامداری سبب جلوگیری از انتقال آلودگی به محیط زندگی دامها می شود.

❖ پس از جمع آوری کود و فضولات بایستی کف و دیواره ها را شست و ضدعفونی کرد ، سم پاشی در فصل بهار و پائیز هر ۱۵ روز و در سایر فصول هر ماه انجام شود. حصارها و اطراف محوطه و دیواره های داخلی و بیرونی اصطبل ها و ساختمان های کارگری و دفتر کار شستشو ، ضدعفونی و سمپاشی شوند. ❖ آخورها و آبخوری ها پس از تخلیه و شستشو فقط ضدعفونی شوند و با توجه به احتمال مسمومیت از سمپاشی خودداری شود.

جداسازی و نگهداری دامها بر حسب سن و شرایط تولید:

❖ دامها بر حسب سن و شرایط خاص بایستی جداگانه نگهداری شوند .

واکسیناسیون:

❖ واکسیناسیون بر اساس برنامه سازمان دامپزشکی از مهمترین راههای پیشگیری از بیماری ها است.

توصیه ها و احتیاط های لازم در واکسیناسیون:

- ❖ واکسن از شبکه توزیع رسمی تهیه شود.
- ❖ حداقل ۲ ساعت قبل و یک روز پس از واکسیناسیون ، به دامها استراحت داده و از جابجایی آنها خودداری شود.
- ❖ به هنگام مصرف واکسن، زنجیره سرد رعایت شود.
- ❖ از یخ زدن واکسن جلوگیری شود.
- ❖ تمامی دام های سالم موجود در گله، بطور همزمان واکسینه شوند.
- ❖ به منظور حفظ یکنواختی، قبل و حین مصرف، بطری حاوی واکسن به آرامی هم زده شود.
- ❖ تمام محتوای ویال واکسن در روز واکسیناسیون استفاده و از مصرف باقیمانده آن خودداری شود.
- ❖ ویال های خالی واکسن بطور صحیح ضدعفونی و سپس دفن شوند.

تقویم سالانه ی واکسیناسیون و مبارزه با انگل های دامی												نوع واکسن
توضیحات	اسفند	بهمن	دی	آذر	آبان	مهر	شهریور	مرداد	تیر	خرداد	اردیبهشت	
	۲ یا ۳ فاز در سال با اعلام سازمان دامپزشکی کشور											تب برفکی (گاو)
	یک فاز یک مرتبه در سال با اعلام سازمان دامپزشکی کشور											تب برفکی (گوسفند)
یک فاز یک مرتبه در نیمه اول سال و لکه گیری در نیمه دوم سال				✓✓					✓✓✓	✓✓✓	✓✓✓	آبله
در میش های غیر آبستن								✓✓✓	✓✓✓	✓✓✓	✓✓✓	بروسلوز گوسفند بالغ (RD Rev1)
بره و بزغاله های ماده بالای ۳ ماه تا یک ماه قبل از جفت گیری							✓✓✓	✓✓✓	✓✓✓			بروسلوز بره (FD Rev1)
واکسیناسیون کلیه گاو های ماده اعم از آبستن و غیر آبستن	در طول سال و با توجه به واکسیناسیون قبلی											بروسلوز گاو بالغ (RD IRIBA)
واکسیناسیون گوساله های ماده ۴ تا ۱۲ ماهه	در طول سال و با توجه به سن گوساله ها											بروسلوز گوساله (FD IRIBA)
قبل از تغیر جیره غذایی	✓				✓✓✓	✓✓✓					✓✓✓	آنترتوکسمی
واکسیناسیون دو ماه قبل از زایش				✓✓✓	✓✓✓	✓✓✓						آگلاکسی
همچنین واکسیناسیون در کانون های بیماری							✓✓✓	✓✓✓				قائقاریا
حد اقل ۲ ماه قبل از فعالیت انگل های خارجی (کته ها)	✓	✓✓✓	✓✓✓									تیلریوز
حداقل سن واکسیناسیون ۱/۵ الی ۲ ماه است	در طول سال و با توجه به دریافت واکسن قبلی											هاری
زمانی که درجه حرارت به ۲۰ درجه سانتیگراد می رسد					✓✓✓	✓✓✓				✓✓✓	✓✓✓	مبارزه با انگل های خارجی
						✓✓✓	✓✓✓				✓✓✓	مبارزه با انگل های داخلی
حداقل یک بار در فصل پائیز قبل از جایگزینی زمستانه						✓✓✓	✓✓✓				✓✓✓	سمپاشی جایگاه

✓✓✓ مناسب ترین زمان واکسیناسیون در طول سال

اداره کل دامپزشکی جنوب کرمان

📍 آدرس: جیروفت، خیابان مدرس تلفن: ۴۳۲۱۹۱۶۰ - ۰۳۴

شماره ۱۵۱۲ سامانه اطلاع رسانی و پاسخگویی

پست الکترونیک: jiroft_vet@yahoo.com وب سایت: http://jika.ivo.ir